

7. 11. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Svobodný přístup k externím právním analýzám zpracovaným za veřejné prostředky

Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 As 159/2015 – 32 ze dne 20. 7. 2016, si zaslouží pozornost širší právnické veřejnosti. Ačkoliv se nevěnuje složitým právním otázkám, ani neznamena obrat v dosavadní praxi o sto osmdesát stupňů. Jeho závěry jsou v podstatě pouze logickým popisem stavu věci, když vychází pouze z textu zákona. Je odůvodněn bez právně-teoretických a komparativních vsuvek. Jednoduchý, stručný a přece výstižný.

V oblasti zákona o svobodném přístupu k informacím (dále jen InfZ) se jedná spíše o bílou vránu, neboť nepřináší extenzivní výklad InfZ (což je téměř pravidlem), ale restriktivní. Přesto od něj nelze očekávat nastolení nového trendu. InfZ je totiž laickou i odbornou veřejností v naprosté většině používán k získávání jiných, než v tomto případě požadovaných, informací. Povinné subjekty pak k jejich poskytování přistupovaly různě, a to podle subjektivního posouzení jejich citlivosti a zneužitelnosti. V těchto případech byla odůvodnění neposkytnutí místy až absurdní, kdy např. jeden z povinných subjektů uváděl, že nad rámec důvodů obsažených v InfZ je rovněž možné odmítnout informace proto, že by mu to způsobilo ekonomickou škodu, když za získání informací zaplatil a žadatel by je obdržel bezplatně.

Rozsudek se zabývá situací, kdy žadatelka podle InfZ požadovala kompletní externí právní analýzu, kterou si nechal zpracovat úřad (Ministerstvo zdravotnictví). Jednalo se již o druhý rozsudek soudu o osudu téže žádosti. Jelikož InfZ nerozlišuje mezi povinnými subjekty, budou závěry tohoto rozsudku platit pro všechny povinné subjekty bez rozdílu.

Argumentace žadatelky spočívala ve zpracování analýzy v souvislosti s výkonem působnosti povinného subjektu a ve vynaložení veřejných prostředků za tuto analýzu. Úřad naopak argumentoval vytvořením analýzy pouze pro svou vnitřní potřebu a tím, že analýza nebyla využita. Dále uváděl, že analýza pouze provádí výklad právních předpisů a mohla by být autorským dílem. O tom, že se analýza vztahovala k působnosti úřadu, soud nepochyboval. Argumentaci nevyužitím informace soud smetl ze stolu, když uvedl, že *podstatné je, že ji měl úřad za účelem plnění své zákonné povinnosti objektivně k dispozici. Jestliže úřad objednal zpracování informace v souvislosti s výkonem své působnosti, ta mu byla advokátní kanceláří skutečně poskytnuta a úřad byl oprávněn takovouto informací při své činnosti využít, je nutno uzavřít, že právní analýza spadala do věcného rozsahu informací poskytovaných podle InfZ.*

Zajímavější je řešení otázky, zda výklad právních předpisů provedený v analýze je autorským dílem. Vzhledem ke skutečnosti, že podstatnou část těchto analýz tvoří citace znění zákona, důvodových zpráv, komentářové literatury a související judikatury by se mohlo zdát, že tvůrčí přínos autora analýzy je natolik marginální, že se o autorské dílo nejedná, neboť postrádá jakoukoliv tvůrčí činnost. Ovšem v praxi nejsou ojedinělé případy, kdy z totožných pramenů různí autoři dospěli k rozdílným, často i protichůdným, závěrům. Tyto závěry jsou přitom nepochybně výplodem tvůrčí činnosti svého autora, když snad každý zpracovatel analýzy by nedospěl ke zcela totožnému výsledku. Soud uzavřel, že *autorské dílo je vždy individualizovaným výsledkem osobní tvůrčí činnosti konkrétní fyzické osoby (autora), směřující různými tvůrčími cestami k jedinečně osobitému nehmotnému projevu, v němž se zračí i sama osobnost původce (autora). Tvůrčí činnost lze charakterizovat jako činnost spočívající ve "vytvoření" něčeho nehmotného s tím, že dosažení tohoto cíleného i necíleného výsledku závisí v*

osobních vlastnostech tvůrce, bez nichž by tento výtvor nebyl vůbec dosažen. Nejde o individualitu v obecném smyslu, nýbrž o nejosobitější ztvárnění výtvoru na základě autorova svobodného výběru z tvůrčích možností. Zmíněná tvůrčí činnost přitom nespočívá ve vynalezení, kdy stejného výsledku (řešení) lze dosáhnout různými individuálními postupy, ani nespočívá v objevení toho, co již objektivně existovalo, ale nebylo známo.

Analýza je tedy nepochybně autorským dílem. Požívá proto ochrany podle autorského zákona a tedy i podle InfZ. Již ve svém předchozím rozsudku týkajícím se totožné žádosti č. j. 3 As 55/2014 - 33 ze dne 11. 12. 2014 soud uvedl, že *je-li dílo autorem vytvořené na základě smlouvy o dílo (dílo vytvořené na objednávku), platí, že autor poskytl licenci k účelu vyplývajícímu ze smlouvy, není-li sjednáno jinak. K užití díla nad rámec takového účelu je objednatel oprávněn pouze na základě licenční smlouvy, nevyplývá-li z tohoto zákona jinak.*

Právní analýzy zpracovávané externími subjekty pro potřeby povinných subjektů lze tedy považovat za autorská díla, přičemž způsob jejich užití musí být smluvně upraven. Bez výslovného zmocnění k jejich poskytnutí je tedy nelze podle InfZ zpřístupnit.

A co právní analýzy zpracované zaměstnanci povinného subjektu? Ta budou zaměstnaneckými díly, a proto bude majetková práva k nim vykonávat povinný subjekt. V tomto případě se proto podle mého názoru úprava § 11 odst. 2 písm. c) InfZ nepoužije, neboť se již nejedná o ochranu práv třetích osob.

Od tohoto rozsudku lze tedy očekávat sjednocení praxe povinných subjektů. Osobně však doufám, že bude mít i vedlejší efekt, že se stane vzorem stručnosti a výstižnosti nejen pro odůvodnění dalších rozsudků, ale i pro psaní externích právních analýz.

Mgr. Milan Zeman

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Jak naložit s „oznámením“ přestupku soukromých osob? A je to vlastně oznámením ve smyslu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich?](#)
- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)
- [Bezpečnostní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)